ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ Արտադասարանական աշխատանքների և էքսկուրսիաների դերը աշակերտների էկոլոգիական դաստիարակության գործում

Կազմեց՝ Ժիրայր Բեգլարի Բաղդասարյան

Տանձավերի միջնակարգ դպրոց

ՂԵԿԱՎԱՐ՝ Նուրե Զավադյան

ՀՀ ԿԳՄՍՆ "ԿԱՊԱՆԻ Թ.2 ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ" ՊՈԱԿ

Կապան 2022

Բովանդակություն

Ներածություն. . . . . .

Էկոլոգիական դաստիարակություն. . . . . .

1. 1 Էկոլոգիական դաստիարակության նպատակը. . . . . .

1. 2 Էկոլոգիական դաստիարակության խնդիրները. . . . . .

Էկոլոգիական անընդմեջ կրթության համակարգը և էկոլոգիական գործընթացի կազմակերպումը. . . . . .

Էկոլոգիայի հիմնական խնդիրները

3. 1 Օդային ավազանի աղտոտման պատճառները. . . . . .

3. 2 Մարդածին աղտոտումը. . . . . .

3. 3 Կենդանիների բազմազանության պահպանությունը. . . . . .

3. 4 Բույսերի բազմազանության պահպանությունը. . . . . .

3. 5 Ջրային ռեսուրսները և դրանց էկոլոգիական խնդիրները. . . . . .

4. Էքսկուրսիա դեպի անտառ, արտադասարանական պարապմունք. . . . . .

5.Հարցում ուսուցիչների և աշակերտների հետ. . . . . .

6.Եզրակացություն. . . . . .

Ներածություն

Մարդկային հասարակության կարևորագույն խնդիրներից են բնության մեջ գոյություն ունեցող էկոլոգիական օրենքների իմացության հիման վրա բնության խելամիտ օգտագործումն ու պահպանումը: Մարդկության տունը երկիր մոլորակն է, որն այսօր խնամքի և պահպանության կարիք ունի: էկոլոգիական դաստիարակությունն ու էկոլոգիական կրթությունը ներկա ժամանակներում գոյապահպանման պահանջ է: Այսօր մասնագետները կարևորելով էկոլոգիական կրթությունը կատարում են բազմաթիվ հետազոտություններ: Կրթական տարբեր ոլորտներում ներառված է էկոլոգիական կրթությունը , որի նպատակն է ձևավորել էկոլոգիական գիտակցություն: Դպրոցներում աշակերտների էկոլոգիական դաստիարակության խնդրում շատ կարևոր է արտադասարանական պարապմունքների և էքսկուրսիաների կազմակերպումը, որի ընթացքում աշակերտների մոտ զարգանում է սեր դեպի բնությունը, հետաքրքրություն է առաջանում մոտիկից ավելի լավ ճանաչել բնությունը, մասնակցել բնության պահպանության խնդիրների լուծմանը; էկոլոգիական դաստիարակությունը պետք է լինի շարունակական, քանի որ էկոլոգիական խնդիրները բազմաթիվ են, որոնք պահանջում են հրատապ լուծումը և ամբողջ մարդկության ջանքերը: Այլ կերպ դրանց անվանում են համամոլորակային էկոլոգիական հիմնախնդիրներ: Յուրաքանչյուրիս քաղաքական պարտքն է պահպանել բնությունը, վերականգնել խաթարված էկոլոգիական համակարգերը: Բայց մեզանից ամեն մեկը ավելի քիչ միջոցներ ու հնարավորություններ ունի , քան ամբողջ համայնքը, պետական կառույցները, միջազգային կազմակերպությունները: Անձի էկոլոգիական կրթությունը, մշակույթը օբյեկտիվ անհրաժեշտություն է, որը բխում է մարդ, հասարակություն, բնություն փոխազդեցության պահանջներից:

Ի՞ՆՉ Է ԷԿՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մենք արդեն գիտենք, որ մեզանից ամեն մեկը կարող է շատ բան անել բնության պաշտպանության հարցում: Յուրաքանչյուրիս քաղաքացիական պարտքն է պահպանել բնությունը, վերականգնել խաթարված էկոլոգիական համակարգերը: Բայց մեզանից ամեն մեկը ավելի քիչ միջոցներ ու հնարավորություններ ունի քան ամբողջ համայնքը, պետական կառույցները, միջազգային կազմակերպությունները, խոշոր ընկերությունները: Ժամանակակից մարդուն պետք է էկոլոգիական գիտելիքների մեծ պաշար, ճիշտ վերաբերմունք շրջապատող միջավայրին՝ բույսերին, կենդանիներին, թռչուններին, որպեսզի կարողանա մասնակցի բնության պահպանության ցանկացած հարցի լուծմանը:
Անձի էկոլոգիական կրթությունը, մշակույթը օբյեկտիվ անհրաժեշտություն է, որը բխում է «մարդ, հասարակություն, բնություն» փոխազդեցության պահանջներից: Էկոլոգիական կրթությունը էկոլոգիական գիտելիքների և հմտությունների համակարգ է, որը միտված է երեխաների մեջ շրջապատող բնական աշխարհի, երևույթների, նրա օրենքների և օրինաչափությունների մասին գիտելիքների և պատկերացումների, բնաճանաչողական ընդունակությունների, իմացական հետաքրքրությունների, էկոլոգիական մշակույթի ձևավորումը:
Աշակերտները պետք է գիտակցեն, որ մեր հայրենիքը մեր մոլորակի փոքրիկ մասնիկն է, որը ունի բազում էկոլոգիական խնդիրներ և ունի բոլորիս օգնության կարիքը: Մենք մեր նախաձեռնություններով և միջոցառումներով պետք է փորձենք պաշտպանել մեր վտանգված գեղեցիկ բնությունը:

Սովորողների էկոլոգիական վարքագծի ձևավորումը՝ սովորողների մոտ մշակվում է որոշակի վարքագիծ բնության հետ փոխազդեցության ընթացքում: Էկոլոգիական սխալներ չանելու համար ժամանակակից մարդը պետք է զինված լինի տարրական էկոլոգիական գիտելիքներով և նոր էկոլոգիական մտածողությամբ: Էկոլոգիական դաստիարակության հաջող կազմակերպման համար անհրաժեշտ է հստակեցնել նպատակներն ու խնդիրները:

Էկոլոգիական դաստիարակության նպատակն է.

1. Ապահովել մարդու և հասարակության անընդմեջ համալիր, միասնական էկոլոգիական գիտելիքների մատուցումը:

2. Նպաստել էկոլոգիական դաստիարակության և կուլտուրայի ձևավորմանը: Մարդու հասարակության ու շրջակա բնական միջավայրի փոխներգործությունների ներդաշնակմանը, համակողմանիորեն զարգացած անձի ձևավորմանը:

էկոլոգիական դաստիարակության խնդիրներն են.

1. էկոլոգիական գիտելիքների հաղորդման իրավունքի ապահովումը և պաշտպանումը:
2. Ազգաբնակչության էկոլոգիական ուսուցման ,դաստիարակման և էկոլոգիական կուլտուրայի ձևավորման ու զարգացման իրավական ,սոցիալ սնսեսական , կազմակերպական , հոգեբանական և այլ երաշխիքների ապահովումը;
3. Գոյություն ունեցող տեղեկատվական ու կրթական կառույցների համակարգում առաջացած խնդիրների կենսագործման մեխանիզմների ապահովումը:

էկոլոգիական անընդմեջ կրթության համակարգը և էկոլոգիական գործընթացի կազմակերպումը

էկոլոգիական անընդմեջ կրթությունը Հայաստանի հանրապետության միասնական կրթության համակարգի բաղադրիչն է:
Այն պետական կրթական չափորոշիչների , կրթական հաջողությունն ապահովող տարբեր մակարդակի և ուղղվածության կրթական ծրագրերի , դասընթացների, ուսումնական հաստատությունների և կրթության կառավարման մարմինների փոխկապակցված ամբողջությունն է:
էկոլոգիական կրթությունը պարտադիր է:
էկոլոգիական կրթությունը ուղղված է շրջակա միջավայրի պահպանության խնդիրների լուծմանը;

էկոլոգիական անընդմեջ կրթությունը ներառում է հետևյալ մակարդակները.

1. Նախադպրոցական էկոլոգիական կրթություն և դաստիարակություն
2. Միջնակարգ էկոլոգիական կրթություն
3. Միջին մասնագիտական էկոլոգիական կրթություն
4. Բարձրագույն մասնագիտական էկոլոգիական կրթություն
5. Հետբուհական էկոլոգիական կրթություն
6. Հասարակության լայն խավերի էկոլոգիական կրթություն և դաստիարակություն

էկոլոգիայի հիմնական խնդիրները

էկոլոգիայի գիտություն է,որը ուսումնասիրում է,թե անընդհատ փոփոխվող պայմաններում ինչպես են գոյատևում բույսերի, կենդանիների,սնկերի,բակտերիաների,տարբեր տեսակների օրգանիզմներն երկրի վրա,ինչպե՞ս են դրանք կապված շրջակա միջավայրի և միմյանց հետ,ի՞նչն է պահպանում կյանքի կայունությունը միջավաըրի պայմանների փոփոխությունների դեպքում: Ժամանակակից էկոլոգիայում խնդիրները շատ բազմազան են կախված կլիմայի փոփոխության և մարդածին գործոնի, մարդկանց թվի ավելացման հետ:էկոլոգիայի կարևոր խնդիրներն են՝ օդային ավազանի աղտոտումը, մարդածին աղտոտումը, կենդանիների բազմազանության պահպանությունը, բույսերի բազմազանության պահպանությունը, ջրային ռեսուրսները և դրանց խնդիրները:

1. Օդային ավազանիաղտոտման պատճառները և էկոլոգիական խնդիրները

Արեգակի ճառագայթները, երկրի մթնոլորտը մեր մոլորակի վրա ապահովում են կյանքի համար անհրաժեշտ կլիմա:Սակայն առանձին վայրերում՝ հատկապես

արդյունաբերական քաղաքներում օդ է արտանետվումոչ պիտանի,վնասակար նյութեր,թունավոր գազեր և այլն:Օդի ախտոտման առավել աննպաստ հետևանքներից են ջերմոցային էֆեկտը,թթվային անձրևները,ծխածածկույթը:Մթնոլորտ արտանետված գազերը,փոշին և մուրը ջրային գոլորշիների վրա առաջացնում են կայուն համակարգեր,միացություններ,հեղձուցիչ մառախուղ,որը մեծ քաղաքների համար համար չարիք է:Քանի որ մթնոլորտը երկիր մոլորակի բոլոր մարդկանց համար ընդհանուր է,տարբեր երկրներ համատեղ միջոցառումներ են ձեռնարկում պաշտպանելու թունավոր արտանետումից:Դրված է անթափոն,էկոլոգիապես մաքուր արտադրության հիմնախնդիրը:Այդ նպատակով գործարաններում տեղադրվում են զտիչներ,մեքենաների շարժիչներում՝կատալիզատորներ՝ այրումը լրիվ կատարելու համար և այլն: Միջազգային հանրության հիմնական պայքարն ընթանում է օզոնը քայքայող նյութերի կիրառման դեմ: Օզոնոյին շերտի պահպանումը համամոլորակային էկոլոգիական խնդիրներից է: 1995թ. մոտ 150 երկիր,1997թ. 163 երկիր Մոնրեալում ստորագրեցին «Մոնրոելյան արձանագրությունը» միջազգային համաձայնագիրը օզոնային շերտը քայքայող նյութերի իսպառվերացման կամ դրանց արտադրությունը խիստ կրճատելու բերաբերյալ:

2. Բնական միջավայրի մարդածին աղտոտումը

Աղտոտման տեսակներ

Մարդկությունը իր գործունեությամբ հարյուրավոր տարիների ընթացքում ազդում է բնության վրա,խախտում է հավասարակշռությունը, աղտոտում է միջավայրը,դարձնում պակաս նպաստավոր,իսկ առանձին դեպքում մարդկանց և կենդանի օրգանիզմների համար վտանգավոր է:Ախտոտման ամենատարածված աղբյուրներն՝արդյունաբերությունը,ավտոմոբիլայինտրանսպորտը,շինարարությունը ,հանքարդյունաբերական ձեռնարկությունները:Դրանք ավերում են բնական համակերպությունները,արդյունաբերական և հանքերից առաջացած թափոնները կուտակվում են բնության մեջ ամբողջովին փոխելով բնական միջավայրը: Բնական միջավայրի աղտոտման տեսակներն են՝ մարդածին և բնական: Մարդածին աղտոտումը բաժանվում է երեք խմբի՝ կենսաբանական, մեխանիկական, քիմիական: Կենսաբանական աղտոտման պատճառներն են՝ աղտածին բակտերիաները,սնկերը, կապտականաչ ջրիմուռները և մարդու համար

վտանգավոր նյութերը: Մեխանիկական աղտոտման պատճառներն են՝ փոշին, աերոզոլ կենցաղայինթափոնները: Քիմիական աղտոտման պատճառներն են՝ բոլոր տեսակի քիմիական տարրերն ու միացությունները, որոնք միջավայրի հետ փոխազդեցության մեջ են մտնում, թթուները, հիմքերը, պլաստմասաներ, CO, SO_2 և այլն: Բնական աղտոտման պատճառներն են՝ հրբխային ճայթքումները, երկրաշարժերը, այլ բնական աղետները:

3. Կենդանի բազմազանության պահպանությունը

Կենդանիների բազմազանության պահպանությունը էկոլոգիայի կարևոր խնդիրներից են:17-րդ դարից սկսած երկրի երեսից անհետացել են

Ձկներ - 23տեսակ

Սողուններ - 28տեսակ

Թռչուններ - 130տեսակ

Կաթնասուններ-83տեսակ

Կենդանիների բազմազանության,դրանց առանձին տեսակների պահպանության մեթոդներն ու միջոցառումները բազմազան են:Այդ միջոցառումներին կազմակերպված բնույթ տալու նպատակով և դրանց արդյունավետությունը բարձրացնելու համար անհրաժեշտ է նախ և առաջ բացահայտել այն բուսատեսակները և կենդանատեսակները որոնք ոչնչացման վտանգի տակեն,կազմեցին «Կարմիր գրքեր»,որտեղ գրանցեցին հազվադեպ և ոչնչացման եզրին գտնվող կենդանիների համակարգված ցուցակն է:Բնապահպանական նպատակներով ստեղծվել են արգելոցներ, արգելավայրեր, ազգային պարկեր:

4. Բույսերի բազմազանության պահպանությունը

Բույսերի բազմազանության պահպանութիունը նույնպես էկոլոգիայի խնդիրներից է:Երկրագնդի բուսական ռեսուրսների կազմում առանձնահատուկ տեղ է գրավում

անտառների պահպանությունը:Երկրագնդի կենդանի բուսազանգվածը կազմում է 1770 մլրդ տոննա,որից 1640 մլրդ տոննան,այսինքն 93% բաժին է ընկնում անտառներին:Աշխարհի երկրների մեծ մասում տեղի է ունենում անտառների անխնա շահագործում,անտառների ոչնչացում:Այդ պատճառով անտառային տարածքները տարեցտարի պակասում են:Անտառային տարածքներին մեծ վնաս են հասցնում անտառային հրդեհները:Հրդեհները հանգցնելու համար երբեմն կարիք է լինում միջազգային օգնություն:Հրդեհների պատճառները կարող են լինել մարդկային և բնական:Անտառում աճում են բույսերի և ծառերի բազմաթիվ տեսակներ, որոնք մեծ նշանակություն ունեն մարդկանց համար:Անտառապատ տարածքների կրճատման հետևանքով մթնոլորտում ավելանում է O_2-ի քանակը, որի հետևանքով ավելանում էCO_2-ի քանակը և տեղի է ունենում կլիմայի տաքացում: Անտառապատ տարածքների կրճատման հետևանքով ուժեղանում է հողերի էռոզիան, անապատացումը,քայքայվում է բնական էկոհամակարգը, ավելանում են երաշտները: Ուժեղանում է ջրային հոսքը, ավելանում է ջրհեղեղների քանակը:

5. Ջրային ռեսուրսները և դրանց էկոլոգիական խնդիրները

Ջուրը կյանքի աղբյուր է,ջրի պաշարները սահմանափակ են :Ջրային ռեսուրսների պահպանության կարևոր ուղղություն է ջրի խնայողաբար օգտագործումը:Դա հատկապես մեծ նշանակություն ունի գյուղատնտեսական ոռոգման,քաղաքների և գյուղերի ջրամատակարարման համար,արդյունաբերության տարբեր բնագավառների համար:Այսօր մարդկության առջև ծառացած է նաև խմելու ջրի պահպանության խնդիրը:Երկրագնդի բնակչությունը կենցաղային-տնտեսական նպատակով 1 մարդու հաշվով տատանվում է 300-ից մինչև 700 լիտր մեկ օրում: Դա խոսում է այն մասին,որ ջրի պահպանությունը և խնայողությունը ջրասակավ է երկրներում կենսական և սուր սոցիալ-տնտեսական հարց է, ջրի յուրաքանչյուր բաժակ հաշվառման մեջ է: Շատ շրջաններում այդ արժեքավոր ջրերը տարիներ շարունակ աննպատակ հոսում են և կորչում են աննպատակ:

էքսկուրսիա դեպի անտառ, արտադասարանական պարապմունք

Որոշեցինք դպրոցի երեխաների հետ էքսկուրսիա կատարել դեպի մեր գյուղի՝ Տանձավերի անտառ:
Կազմեցինք հարցաշար և անցկացրեցինք հարցում: էքսկուրսիայի և զբոսանքի ժամանակ անցկացվող զրույցները երեխաների մետ ձևավորեցին որոշակի վերաբերմունք բույսերի և կենդանիների նկատմամբ: էքսկուրսիայից առաջ կազմեցի հարցաշար, որին երեխաները պատասխանեցին շատ անկեղծ.

1. Մեր շրջապատի բույսերն ու կենդանիները ունե՞ն արդյոք պաշտպանության կարիք:
2. Կարևոր է՞ արդյոք էկոլոգիական դաստիարակությունը երեխաների համար:
3. Կարևոր է՞ անտառների պահպանությունը մարդկության համար:
4. Համարում ե՞ք ձեզ բավականին տեղեկացված էկոլոգիական խնդիրներին:
5. Կարևոր է՞ արդյոք անտառային կենսաբազմազանության պահպանումը մարդու և բնության համար:
6. Անտառային հրդեհները և մասսայական անտառահատումները կարող ոն վնաս հասցնել անտառներին:
7. Ի՞նչ կառաջարկեք անտառների կենսաբազմազանությունը պահպանելու համար:

- Առաջին հարցին դասարանի բոլոր երեխաները պատասխանեցին նույն ձևով. նրանց կարծիքով , այո, բոլոր կենդանիներն ու բույսերն ունեն պաշտպանության կարիք:
- Երկրորդ հարցին երեխաները պատասխանեցին այո, բայց չկարողացան բացատրել ՝ ինչու՞:
- Երրորդ հարցին երեխանները պատասխանեցին՝ այո, անտառների պահպանությունը կարևոր է մարդկության համար:
- Չորրորդ հարցին պատասխանեցին՝ ոչ , բավականին տեղեկացված չեն, մի մասն էլ պատասխանեց՝ այո, լավ տեղեկացված է:
- Հինգերորդ հարցին երեխանների մի մասը չունեին հստակ պատասխան, մի մասն էլ պատասխանեց ՝ այո, կարևոր է անտառի բազմազանությունը մարդու և բնության համար:
- Վեցերորդ հարցին երեխաներից մի քանիսը պատասխանեցին՝ ոչ, մի քանիսը համոզված չէին իրենց պատասխանների մեջ, դասարանի մնացած երեխանների կարծիքով այս անտառահատումները և հրդեհները կարող են մեծ վնաս հասցնել անտառներին:

- Յոթերորդ հարցին մի քանիսը առաջարկեցին չկտրել ծառերը, չոչնչացնել անտառային բույսերին: Մի մասն էլ առաջարկեց, որ անտառի կենսաբազմազանությունը պետք է պաշտպանվի բոլոր մարդկանց կողմից, մարդիկ պետք է ունենան էկոլոգիական որոշակի մշակույթ, որպեսզի ճիշտ վերաբերվեն անտառների կենսաբազմազանությանը:

Աշակերտների հետ անցկացրեցինք զրույց անտառների դերի և նշանակության մասին: Հայաստանը համարվում է անտառներով աղքատ երկիր: Հայաստանի տարածքի միայն 10-% է ծածկված անտառներով: Վերջին տարիներին մարդկանց կողմից անխնա կատարվող անտառահատումները բերեցին նաև անտառում ապրող շատ կենդադանիների, թռչունների ոչնչացմանը: Իսկ անտառի դերն ու նշանակությունը շատ մեծ է ամբողջ մարդկության համար: Անտառները համարվում են երկրագնդի թոքերը, օդը հարստացնում են O_2-ով, արտադրում են ֆիտենցիտներ որոնք օդը մաքրում են հիվանդություններ առաջացնող բակտերիաներից: Ինչքան շատ անտառներ ունենանք, այնքան օդը մաքուր կլինի: Անտառում աճուն են շատ պտղատու և հատապտղատու ծառեր, ծառերի շատ տեսակներ, որոնք արժեքավոր փայտ ունեն: Անտառը մարդկանց համար համարվում է եկամտի և ապրուստի միջոց: Այդ նպատակով աշակերտները պետք է մասնակցեն անտառապահպան միջոցառումներին: Մեր երկիրը պլանավորված պայքարում է անտառահատումների դեմ: Օդի աղտոտվածությունը առաջացնում է նյարդային, սիրտ-անոթային, շնչառական համակարգերի, տեսողական օրգանների շատ հիվանդություններ: Այդ պատճառով է, որ առողջարանները կառուցվում են այն վայրերում, որտեղ շատ անտառներ կան: Աշակերտներին շատ հետաքրքրեցին անտառին վերաբերող խնդիրները, որոշեցին, որ փայտի փոխարեն կարելի է օգտագործել վառելիքի այլ տեսակներ: Օրվա վերջում երեխաները խնամքով մաքրեցին այն տարածքը, որտեղ իրենք նստել էին, աղբը հավաքեցին ու հեռացրեցին անտառից: Զգուշորեն հանգցրեցին կրակը, որը իրենք էին վառել, որպեսզի չդառնա հրդեհների պատճառ: Երեխաները գիտեին ինչպես պետք է պահեն իրենց բնության մեջ, լինեն պատասխանատու և ուշադիր ամեն ծառի ու թփի նկատմամբ: Երեխաների մոտ արդեն կար ձևավորված էկոլոգիական մշակույթ: էքսկուրսիայից հետո երեխաները պատասխանեցին նույն հարցերին(հարցաշարին)

- Առաջին հարցին աշակերտները պատասխանեցին- այո՛:
  Նրանց կարծիքով կենդանիներն ու բույսերը ունեն պաշտպանության կարիք:

- Երկրորդ հարցին նույնպես պատասխանեցին- այո՛,
  Բայց արդեն նրանց կարծիքով էկոլոգիական կրթությունը անհրաժետ է երեխաների համար, որպեսզի իրենք ճիշտ վերաբերմունք ցույց տան անտառի բույսերին և անտառում ապրող կենդանիներին:
- Երրորդ հարցին աշակերտները պատասխանեցին- այո՛, Նրանց կարծիքով, անտառը մարդկանց համար և՛ սննդի աղբյուր է, և՛ ապրուստի միջոց, և՛ հանգստյան գոտի:
- Չորրորդ հարցին աշակերտները պատասխանեցին- այո՛,
  Նրանք լավ տեղեկացված են և նրանց կարծիքով այդ խնդիրները պետք է ավելի շատ մեկնաբանվեն:
- Հինգերորդ հարցին բոլորը պատասխանեցին – այո՛:
  Նրանց կարծիքով օդը O_2 հարստացնողը, փոշուց և միկրոօրգանիզմներից մաքրողը անտառն է:
- Վեցերորդ հարցին աշակերտները պատասխանեցին- այո՛:
  Նրանց կարծիքով հրդեհների պատճառով կարող են այրվել հարյուրավոր հեկտար անտառներ, ծխի պատճառով օդը կարող է աղտոտվել CO CO_2 գազերով, կոչնչանան մեծ թվով կենդանիներ, միջատներ, թռչուններ և այլն:Անտառահատուների պատճառով կարող է փոխվել նյութերի շրջապտույտը 1
- Անտառը պաշտպանելու համար երեխաները առաջարկեցին պայքարել ապօրինի անտառահատումների դեմ, հրդեհների ժամանակ անմիջապես հանգցնել կրակը, թույլ չտալ որ հրդեհը տարածվի: Անտառների բարիքներից օգտվել չափավոր, այնպես որ չխախտվի նյութերի շրջապտույտը անտառում, որը ի վերջո կարող է հասցնել անտառների աչնչացմանը:

Այսպիսով երեխաների մոտ սոցիալական հարցում անցկացնելուց հետո եկանք այն եզրակացության, որ երեխաները ձեռք բերեցին բավարար քանակի գիտելիք շրջակա միջավայրի , անտառի կենսաբազմազանության մասին: Հասկացան անտառի դերն և նշանակությունը մարդկության և բնության համար:

Այնուհետև հարցում իրականացրեցի ուսուցիչիչների հետ: Հարցմանը մասնակցեց 12 ուսուցիչ:

1. Կարևոր է՞ արդյոք էկոլոգիական դաստիարակությունը աշակերտների համար;2. Համարում ե՞ք ձեզ տեղեկացված էկոլոգիական խնդիրներին;

3. Համարում ե՞ք արդյոք ձեզ բնության անբաժանելի մասնիկը;

4. Կարևոր է՞ անտառի կենսաբազմազանության պահպանումը բնության և մարդկության համար;

5. Ի՞նչ կառաջարկեք անտառների կենսաբազմազանության պահպանման համար;
1-ին հարցին ուսուցիչները պատախանեցին ----------այո;

2-րդ հարցին ----------այո;

3-րդ հարցին ----------այո;
4-րդ հարցին----------այո;
5-րդ հարցին ----------

Ուսուցիչների կարծիքով անտառի կենսաբազմազանության պահպանման խնդիրները շատ են: Կենսաբազմազանության պահպանմանը պետք է մասնակցեն ո՛չ միայն ուսուցիչները և աշակերտները, այլև համայնքը և պետությունը: Ուսուցիչները առաջարկեցին,որ անտառների բարիքների օգտագործումը պետք է լինի պլանավորված, պետական մակարդակով, որը կնպաստի անտառների և բնության պահպանությանը: Այնուհետև հարցում իրականացրեցի մի խումբ բնագիտական առարկաների ուսուցիչների հետ: Հարցմանը մասնակցեցին 4 ուսուցիչ:

1. Համարում ե՞ք արդյոք ձեզ բնության անբաժանելի մասնիկը:

2. Համարում ե՞ք ձեզ բավականին տեղեկացված էկոլոգիական խնդիրներին:

3. Ձեր դասավանդած առարկայի շրջանակում տալիս ե՞ք արդյոք էկոլոգիական դաստիարակություն:

4. Կարևոր է՞ էկոլոգիական դաստիարակությունը երեխաների համար:

5. Համարում ե՞ք արդյոք արտադասարանական պարապմունքները և էքսկուրսիաները էկոլոգիական դաստիարակության արդյունավետ միջոց:

1-ին հարցին ուսուցիչները պատասխանեցին այո՛

2-ին. . . . . այո՛

3-ին. . . . . այո՛

4-ին . . . . . այո՛

5-րդին ուսուցիչների կարծիքով երեխաները էկոլոգիական գիտելիքներ ստանում են քիմիայի, ֆիզիկայի, աշխարհագրության, հայ գրականության և մյուս առարկաներից: Այդ գիտելիքների պաշարը նրանց օգնում է արտադասարանական պարապմունքների ժամանակ ցուցաբերել ճիշտ վերաբերմունք բնությանը , գտնել ելքեր, անել առաջարկություններ էկոլոգիական խնդիրների վերաբերյալ: Բոլոր ուսուցիչների կարծիքով էքսկուրսիաները և արտադասարանական պարապմունքները արդյունավետ են էկոլոգիական դաստիարակության համար:

Եզրակացություն

Հարցում կատարելու ընթացքում եկանք այն եզրակացության, որ երեխաները արտադասարանական պարապմունքների և էքսկուրսիաների ժամանակ ձեռք են բերում բավարար քանակի գիտելիքներ շրջակա միջավայրի, անտառի կենսաբազմազանության մասին: Սիրեցին բնությունը, բույսերին, կենդանիներին: Իմացան անտառի դերի և նշանակության մասին բնության և մարդկության համար: Ինչպես տեսանք, երեխաները գիտակցեցին բնապահպան գործունեության անհրաժեշտությունը մեր ժամանակներում, որը դարձել է համամարդկային հիմնախնդիր: Ուսուցիչները նույնպես կարևորեցին էկոլոգիական դաստիարակությունը դպրոցում: Երեխաները 12- ամյա կրթության ընթացքում ձեռք են բերում գիտելիքներ, որոնցով ճանաչում են բնությունը. արտադասարանական պարապմունքների ժամանակ ձեռք են բերում փորձնական գիտելիքներ: Այդ գիտելիքները երեխաների մեջ զարգացնում ուսումնասիրելու, հետազոտելու կարողություններ: Ինչպես պարզվեց, և՛ ուսուցիչները, և՛ աշակերտները կարևորեցին արտադասարանական պարապմունքների և էքսկուրսիաների դերը էկոլոգիական դաստիարակության հարցում: Հարցուներ կատարելուց հետո համեզվեցի, որ արտադասարանական պարապմունքների և էքսկուրսիաների անցկացումը շատ կարևոր է աշակերտների էկոլոգիական դաստիարակության համար:

Օգտագործված գրականություն

<<Շրջակա միջավայր և բնապահպանություն>>- 2010թ.

Մելանյա Դավթյան

<<Բնօգտագործում և բնապահպանություն>>- 1999թ.

Ա. Գասպարյան, Ռ . Մկրտչյան, Լ. Վալեսյան

<<Կենսաբանություն 12>>- 2011թ.

Ա. Գևորգյան, Դ. Դանիելյան, Գ. Սևոյան